

FOGLALKOZTATÁS- FEJLESZTÉS PARTNERSÉGEKEN KERESZTÜL

A kiadvány az EFOP-1.9.1-VEKOP-15-2016-00001 kódszámú „**TÁRS PROJEKT – Szociális intézményi férőhely kiváltási szakmai koordinációs műhely kialakítása**” című kiemelt projekt keretében készült.

A kiadványt a TÁRS Projekt Foglalkoztatási Munkacsoportja állította össze.

2019

Fogyatékos Személyek Esélyegyenlőségéért Közhasznú Nonprofit Kft.

1138 Budapest, Váci út 191.
Telefon: +36 1 450 3230, +36 1 450 3240
E-mail: titkarsag@fszk.hu
Weboldal: www.fszk.hu

TARTALOM

BEVEZETÉS	4
A PARTNERSÉG DEFINÍCIÓJA ÉS TÍPUSAI	5
A KAPCSOLATÉPÍTÉS LÉPÉSEI	6
I. ELŐKÉSZÍTÉS	6
1. Új feladat felmerülése, a kapcsolatépítés céljának meghatározása	6
2. A saját erőforrásaink feltérképezése	7
3. A potenciális partneri kör meghatározása	8
4. Konkrét lépések megtervezése	8
II. KAPCSOLATFELVÉTEL	9
A kapcsolatfelvétel módjai	9
A partnerszervezet meggyőzése	11
III. A KAPCSOLAT FENNTARTÁSA	12
MELYEK LEHETNEK A PARTNERSÉG ELŐNYEI ÉS MILYEN NEHEZÍTŐ TÉNYEZŐK ÁLLHATNAK FENN?	12
KIK LEHETNEK AZ INTÉZMÉNYEK PARTNEREI A FOGLALKOZTATÁS FEJLESZTÉSÉBEN ÉS MILYEN TÉMÁK MENTÉN ALAKULHAT KI EGYÜTTMŰKÖDÉS AZ ADOTT SZERVEZETEKKEL?	13

BEVEZETÉS

Az intézményi férőhely kiváltás folyamata szükségszerűen generálja az intézményben – majd pedig a támogatott lakhatásban – élő személyek foglalkoztatásának és foglalkozási rehabilitációjának megújulását. Mindez új szemléletmód, új eszközök és nem utolsósorban – a partnerségi háló kiszélesítése által – új együttműködések kialakítását, bevezetését és működtetését kívánja meg mind intézményi, mind rendszerszinten.

A sikeres kiváltás megvalósításának egyik záloga lehet, ha az érintett intézmények aktív partnerséget építenek ki a kiváltás minden területére vonatkozóan, beleértve ebbe a foglalkozási rehabilitáció és a foglalkoztatás területét is. Hiszen a közös gondolkodás, a tudásmegosztás, az erőforrások gazdaságos felhasználása a partnerség által mind növelhetik a siker valószínűségét.

A partnerségeken, a kapcsolatépítéseken keresztül az intézmények olyan külső erőforrásokat tudnak bevonni a támogatott lakhatás működtetéséhez, a szolgáltatói gyűrű kialakításához s ezen belül lakóik foglalkoztatásának biztosításához és fejlesztéséhez, amelyeket önmaguk (például speciális szakemberek, humánerőforrás, finanszírozás hiánya miatt) nem, vagy csak csekély mértékben tudnának megoldani.

Kiadványunkban bemutatjuk a kapcsolatépítés egyik lehetséges gyakorlati modelljét, a partnerség előnyeit, esetleges nehezítő tényezőit, majd pedig ismertetjük a foglalkoztatás fejlesztéséhez kapcsolódóan a partnerek lehetséges körét és az együttműködés lehetséges területeit.

A PARTNERSÉG DEFINÍCIÓJA ÉS TÍPUSAI

A partnerség olyan szövetséget, társulást jelent kettő vagy több egyén/szervezet között, amelyben a felek egy közös cél érdekében szakmai együttműködést alakítanak ki és tartanak fenn. Ennek során a partnerek egymás rendelkezésére bocsátják erőforrásaikat (tudást, készségeket, erőfeszítéseket, pénzt), és közösen dolgoznak oly módon, hogy a kapcsolat minden résztvevő számára hasznos legyen.

A partnerség kialakítása és fenntartása idő- és energiaigényes folyamat. A motiváció fenntartása miatt fontos alkalmanként tudatosítani, hogy milyen pozitív hozadékaik vannak az együttműködésnek.

A folyamat fenntartása során minden egyes partnerséget újra és újra meg kell határozni, hiszen a körülmények folyamatosan változnak (egy-egy cél idő közben teljesülhet, változhatnak az együttműködésben résztvevő személyek és egyéb erőforrásokban is változás történhet).

Az intézmények a kiváltástól függetlenül is rendelkeznek egyfajta partneri hálózattal. Kapcsolatban állnak és folyamatosan együttműködnek például különféle hivatalokkal, egészségügyi intézményekkel, szolgáltatókkal, adott esetben cégekkel. Ugyanakkor a kiváltás folyamata számos olyan új feladat elé állítja az intézményeket, amelyek sikeres megoldásához újabb partnereket célszerű felkutatni, új együttműködésekkel érdemes elindítani. Így várhatóan az intézmények eddigi partneri hálózata kiszélesedik, átlépi mind szakmailag mind földrajzilag – gondoljunk az országos hálózat kialakítására vagy a nemzetközi kapcsolatokra – eddigi határait.

A partnerségben megkülönböztethetünk közvetlen és közvetett partnereket. A közvetlen partnerekkel a rendszeres kapcsolat, szoros együttműködés a jellemző, míg közvetett partnernek azokat tekintjük, akikkel nincs folyamatos kapcsolata a szervezetnek, de a meglévő partnerei által szükség esetén gyorsan kialakítható az együttműködés.

Hogy melyek azok a szervezetek, akik a foglalkoztatáshoz kapcsolódóan partnerei lehetnek az intézményeknek, arról egy későbbi fejezetben lesz részletesen szó.

A KAPCSOLATÉPÍTÉS LÉPÉSEI

Azt gondolhatjuk, hogy a kapcsolatépítés nem nagy feladat. Az ember mást sem tesz egész életében: találkozik emberekkel, ismerkedik – először csak közvetlen, majd pedig tágabb – környezetével, s ennek során újabb és újabb kapcsolatokat épít ki.

Az intézményi partnerség építésénél is ezeket a jól megtanult készségeket, képességeket lehet alkalmazni. De ahhoz, hogy a munkához kapcsolódó partnerségek kialakításában sikeres legyen az intézmény, tudatos tervezés is szükséges. A következőkben bemutatjuk azt, hogyan találhatják meg a potenciális partnereiket, és hogyan valósíthatják meg azt, hogy ne csak egymás mellett, hanem valóban együttműködjenek velük közös céljaik elérése érdekében.

Alább a kapcsolatépítés egyik lehetséges gyakorlati modelljét írjuk le, mely három egymást követő lépésből áll:

- I. Előkészítés
  1. Új feladat felmerülése, a kapcsolatépítés céljának meghatározása
  2. Saját erőforrások feltérképezése
  3. A potenciális partneri kör meghatározása
  4. Konkrét lépések megtervezése
- II. Kapcsolatfelvétel
- III. A kapcsolat fenntartása

I. ELŐKÉSZÍTÉS

1. Új feladat felmerülése, a kapcsolatépítés céljának meghatározása

Az intézménynek számos rövid- és hosszútávú célja van, melyeket úgy tud elérni, hogy különböző feladatokat teljesít mindennapi működése során. A feladatok egy részét meg tudja oldani egyedül, az intézmény szintjén, más részüket viszont nem. Az utóbbi csoportba tartozó feladatok egészének, vagy egyes részeinek a teljesítéséhez szüksége van más szervezetek (intézmények, vállalkozások stb.) segítségére, a velük való együttműködésre, azaz partnerség kialakítására.

A következőkben példaként néhány olyan helyzetet ismertetünk, amelyek megoldásához szükséges a partnerség kialakítása.

- a) Van három jó képességű lakó, akik korábban már dolgoztak az intézményen belül, de most szeretnének nyílt munkaerőpiacon dolgozni. Az intézményi munkatársak találtak is megfelelő munkahelyet számukra, de mivel ott korábban nem dolgoztak fogyatékos személyek, ezért most az ő foglalkoztatásuk alapos előkészítést igényel. Ezt az intézmény esetleg nem tudja saját erőforrásból megvalósítani, ezért munkaerőpiaci szolgáltató szervezet segítségét kéri. Ez esetben a kapcsolatépítés célja az, hogy a partnerszervezet felkészítse a munkahelyet fogyatékos személyek alkalmazására, a lakókat pedig a nyílt munkaerőpiaci foglalkoztatásra.

- b) Mivel megszűnt a lakók által készített termékek korábbi értékesítési forrása, ezért a szőnyeget jelenleg nem tudja az intézmény eladni, miközben folyamatosan készülnek az újabbak. Szeretnének az értékesítéshez új partnereket (kereskedők, önkormányzatok) találni.
- c) A Támogatott Lakhatás fenntarthatósága érdekében minél hamarabb bér munkát kell találni a lakók számára. Mivel a Szolgáltató Központ elkészült, a helyszín rendelkezésre áll. Ebben az esetben a környékbeli nagyobb nyílt munkaerőpiaci munkáltatókat, vagy akkreditált foglalkoztatókat keresheti meg az intézmény.
- d) A Szolgáltató Központban kialakításra került egy mosoda és a pályázat során 3 darab ipari mosógép is beszerzésre került. Ahhoz, hogy foglalkoztatni lehessen a lakókat, megrendelőkre van szükség, akik igénybe veszik a szolgáltatást. Ilyen megrendelő lehet az integrált intézmény többi telephelye, egyéb állami vagy önkormányzati intézmények, például kórházak.
- e) A Szolgáltató Központban fazekas műhely került kialakításra, de a dolgozók közül senki nem rendelkezik minőségi kerámiatermékek készítéséhez szükséges tapasztalattal és szaktudással. Ehhez keres a környékről szakembert, aki betanítja a dolgozókat. Például közel lakó, vagy társintézményben dolgozó keramikust, aki önkéntes munkával vállalja a betanítást. A jobb képességű lakók felnőttképzés keretein belül is elsajátíthatják a szakmát.

A cél meghatározás mellett érdemes végiggondolni, hogy egy lehetséges partnernek milyen érdeke fűződhet a partnerség kialakításához. Származhat-e előnye az intézménnyel való együttműködésből. Ezt később érvként is lehet használni majd a kapcsolatépítés során.

Érdemes már ezen a ponton megfogalmazni az elvárásokat: milyen vállalásokat vár az intézmény a partnertől.

A kapcsolatépítés előkészítését és megvalósítását ugyan egyedül is el lehet végezni, de sokkal könnyebb és hatékonyabb, ha egy kisebb csapat (2-3 fő) gondolkodik és dolgozik együtt. Hatékony módszer lehet a brainstorming.

2. A saját erőforrások feltérképezése

A partnerség kialakítása során első lépésként érdemes feltérképezni a rendelkezésre álló erőforrásokat.

- Kikre lehet számítani a partneri kapcsolatok kialakítása során (saját dolgozók, ismerősök)?
- Mennyi időt tudnak szánni erre a tevékenységre a dolgozók?
- Milyen költségekkel és egyéb forrásszükséglettel lehet számolni (postaköltség, telefonhasználat, fénymásolás, eszközigeny), mi az, ami ebből rendelkezésre áll, illetve előteremthető?

3. A potenciális partneri kör meghatározása

Miután megfogalmazásra került a cél és az elvárások, viszonylag könnyű összegyűjteni azokat a szervezeteket, akikkel célszerű lenne partnerséget kialakítani: egyszerűen számba kell venni a térségben a kitűzött célhoz kapcsolható szervezeteket.

Ha több hasonló tevékenységet folytató szervezetet sikerült találni, fontos megnézni azt, hogy ezek miben különböznek egymástól – melyik szervezet lenne a legmegfelelőbb partner.

Érdemes listát készíteni a lehetséges partnerekről, amelyben szerepel a cég / szervezet neve, címe, telefonszáma, weblapjának címe, egy potenciális tárgyalópartner neve, e-mail címe. Az Intézményi Férőhely Kiváltási Terv szolgáltatási gyűri felmérésekor elkészült adatbázis alapul szolgálhat ehhez. Azokat is érdemes belevenni a listába, akikkel jelenleg is kapcsolatban áll az intézmény, valamint azokat is, akikkel már korábban volt együttműködés, de valami miatt ez ellaposodott vagy megszűnt. Fontos jelölni azt is, ha az adott partnert valaki ajánlotta.

Célszerű a listát elektronikusan elkészíteni (pl. excel formátumban), mert így az adatok szabadon bővíthetők, könnyen módosíthatók.

<i>Partner neve</i>	<i>Címe</i>	<i>Telefon</i>	<i>Potenciális tárgyalópartner neve</i>	<i>E-mail címe</i>	<i>Weboldal</i>	<i>Megjegyzés</i>

Szerencsés előzetesen külön választani a közvetlen és közvetett partnereket, és eszerint rögzíteni az adatokat.

Az interneten tematikus gyűjtőoldalak érhetők el például a térségi civil szervezetekről, munkáltatókról, vállalkozásokról, egyházi szervezetekről, államigazgatási szervekről, oktatási intézményekről, akkreditált foglalkoztatókról, akkreditált munkaerőpiaci szolgáltató szervezetekről. Segítséget nyújthat az adatbázis kialakításában a térség településeinek honlapja is.

4. Konkrét lépések megtervezése

Az előkészítés utolsó lépéseként egy táblázatban érdemes összefoglalni, hogy mely szervezettel, milyen céllal, milyen fajta együttműködést kíván az intézmény megvalósítani, ez milyen konkrét lépésekből fog állni, mi az erőforrás- és költségigénye, időigénye, ki a felelőse. Mindez kettős célt szolgál: egyrészt tartalmazza a cél elérése érdekében megvalósítandó feladatokat, másrészt felelősök és határidők megjelölésével biztosíthatóvá válik általa a folyamat előrehaladása és nyomon követése.

Minden potenciális partnerszervezet esetében célszerű külön táblázatot készíteni az alábbi tartalommal:

<i>Feladat</i>	<i>Felelős</i>	<i>Határidő</i>	<i>Eszközigény</i>	<i>Helyiségigény</i>	<i>Egyéb</i>

Mindezt érdemes megvitatni az intézmény vezetőségével (amennyiben nem ők állítják össze), illetve minden olyan kollégával, akinek szerepet szánunk a partnerség kialakításában és fenntartásában.

A kapcsolatfelvétel előtt ezeket a kérdéseket kell átgondolni:

- mit tud nyújtani a partnerségben a választott szervezet számára az intézmény;
- milyen konkrét feladatot, segítséget vár az intézmény a partnerszervezettől;
- szükséges-e írásban rögzíteni az együttműködést, vagy szóbeli megállapodáson alapul;
- milyen fokú és intenzitású együttműködés várható és szükséges;
- várhatóak-e nehézségek, esetleg konfliktushelyzetek az együttműködés során;
- mit lehet tenni a nehézségek, konfliktusok megelőzése érdekében;
- milyen formában, milyen gyakorisággal történik konzultáció a partnerek között (telefonon, e-mailben, workshop, konferenciák, esetmegbeszélő fórum stb.);
- kik lesznek a kapcsolattartók.

Az ebben a szakaszban megfogalmazott elképzelések az egyes lépések eredményének függvényében folyamatosan változhatnak. A kapcsolatépítés nem lineáris folyamat, hanem egymással párhuzamosan folyó tevékenységekből áll.

Mindig partnerre szabottan célszerű tervezni, hiszen minden szervezet más és más, így előfordulhat, hogy teljesen „más utakon” kell megközelíteni még a hasonló profilú, működési módú szervezeteket is.

A tervezés – mint minden egyéb tervezési folyamat – befektetés (ez esetben idő- és energiaráfordítás), amely később térül meg. Eredménye egyfajta segédanyagul szolgálhat, amihez vissza lehet térni elakadás esetén, illetve a sikereket vagy esetleges kudarcokat elemezni lehet az adatok, rögzített információk segítségével.

II. KAPCSOLATFELVÉTEL

A kapcsolatfelvétel módjai

A kapcsolatfelvételt el lehet indítani személyesen, telefonon, levélben vagy e-mailben is. A módszerek közül érdemes a település nagysága alapján választani. Például kistelepülésen nagy eséllyel a személyes megkeresés a leghatékonyabb, míg a nagyobb településeken célszerű a személyes látogatást megelőzően egy „bejelentkező” tájékoztatást küldeni valamelyik csatornán.

A kapcsolatfelvételben igen fontos szerepe lehet a szervezet vezetőjének, hiszen nyomatékot, komolyságot sugároz a személye. Ezért arra kell törekedni, hogy a vezető

végezze el a partnerszervezet megkeresését. Így – hasonlóan az üzleti tárgyalásokhoz – a vezetői szint egyeztetni a keretfeltételeket, a megvalósítók pedig a részleteket tisztázzák.

Személyes megkeresés

A személyes megkeresés viszonylag időigényes, azonban a leghatékonyabb módja a kapcsolatfelvételnek, hiszen alkalom adódik részletesen bemutatni az intézmény céljait, a lehetőségeket, és kiküszöbölhetők az esetleges félreértések. Az elutasítás valószínűsége is kisebb, mert szemtől-szembe nem szívesen utasítják el a kéréseket az emberek.

Előzetes bejelentkezés nélkül azonban kockázatos lehet a megkeresés, érdemes telefonon időpontot egyeztetni.

Telefonon keresztüli megkeresés

A telefonálást célszerű elsősorban időpont egyeztetésre, a rendelkezésre álló adatok pontosítására használni. A telefonhívás legyen rövid és lényegre törő, érdemes előre átgondolni a mondanivalót, nehogy lényeges információk elsikkadjanak.

Nem szerencsés telefonon keresztül részletekbe bonyolódni, mert esetleg:

- nem alkalmas az időpont egy hosszabb beszélgetésre a partner számára – ez akár oka is lehet egy elutasításnak;
- nem a beszélgetőpartner az illetékes, így nem adekvát válaszokat ad;
- a beszélgetőpartner nem érti pontosan a kérést, és emiatt elutasítja.

Postai úton küldött levéllel történő megkeresés

A levélben történő megkeresés legfőbb előnye, hogy egyszerűen nyomon követhető, hátránya pedig az, hogy időigényes, nem jár gyors eredménnyel. Főbb szabályai a következők:

- A levélnek minden esetben legyen címzettje – névre szólóan érdemes küldeni.
- A levélben lehetőség van előre átgondoltan leírni a megkeresés lényegét.
- A levél ne legyen hosszabb 1 oldalnál, de melléklet csatolható hozzá.
- A levél végén mindenképpen célszerű megfogalmazni a kapcsolatfelvétel várható következő időpontját és módját.

E-mailben történő megkeresés

Az elektronikus levél igen gyors kapcsolatfelvételre ad lehetőséget, és közvetlenül a címzethez jut, akár csak a telefon. A telefonálással szemben viszont megvan az az előnye, hogy írója akár többször is átrághatja, és megváltoztathatja a mondanivalóját, hogy az a lehető legpontosabb és legcélravezetőbb legyen, másrészt pedig a címzett akkor foglalkozik vele, amikor éppen ráér erre.

Az e-mail sok tekintetben hasonlít a postai úton továbbított levélhez, azonban nagyon könnyen megsemmisíthető, előfordulhat, hogy olvasás után egyszerűen kitörlik.

E-mailben is érdemes hivatalos levelet küldeni, lehetőleg fejléccel és pontos elérhetőség megadásával.

A partnerszervezet meggyőzése

A következőkben néhány szempontot ajánlunk, melyek segítséget nyújthatnak a partnerként megkeresett szervezetek meggyőzésében.

- A személyes találkozásra való felkészülés nagyon fontos, mert meg kell nyerni a szervezetet, hogy a közös együttműködésben váljanak partnerszervezetté számunkra.
- Úgy érdemes tervezni a mondanivalót, hogy 10-15 percen is elmondható legyen.
- Célszerű vinni egy írásos összefoglalót is, akár egy lehetséges ütemtervet a közös együttműködéssel kapcsolatban a lehetséges célokkal, eredményekkel.
- A névjegykártyának is fontos szerepe van ilyenkor, ennek hiányában az előző pontban említett tájékoztatón legyen rajta a név és az elérhetőség.

A beszélgetés során az alábbi információkat ajánlott elmondani:

- Mi az együttműködés célja?
Például bér munka indítása a Szolgáltató Központban.
- „Bemutakozás”
Megtörténik az intézmény bemutatása, ennek kapcsán lehet beszélni arról is, hogy mit jelent a támogatott lakhatás, mi a Szolgáltató Központ szerepe, miért fontos és mivel jár a fogyatékkal élő személyek foglalkoztatása.
- Ezzel összefüggésben mit kér az intézmény a szervezettől?
Például szeretné, ha bér munkát biztosítana lakói számára.
- Azok az érvek, amelyek számukra is vonzóvá, támogathatóvá tehetik az együttműködést! Például:
  - *Biztosított a helyszín, hiszen a Szolgáltató Központban folya a munkavégzés.*
  - *Biztosított a segítő munkatárs, aki támogatja, felügyeli a munkavégzést.*
  - *A fogyatékkal élő személyek is el tudják végezni a munkát ugyanolyan minőségben, mint ép társaik.*
  - *Elköteleződéssel a partner részéről csak abban az esetben járna az együttműködés, ha próbamunka során megbizonyosodik arról, hogy valóban határidőre és valóban kifogástalan minőségben el tudják végezni a munkát a fogyatékkal élő személyek.*
  - *Rehabilitációs hozzájárulás alóli mentességet szerezhethet a munkáltató, ha a saját állományában foglalkoztatja a dolgozókat.*
- Nem szükséges mindenáron a helyszínen döntésre bírni a tárgyalópartnert. Fontos a pontos tájékoztatás, ezután hadd gondolja át úja, vitassa meg munkatársaival az együttműködés tárgyát.
- Végül célszerű megállapodni egy nem túl távoli időpontban, amikor újra lehet keresni a partnert és megtudni, hogyan döntött.

Kedvező döntés esetén a kapcsolatfelvétel szakasza – jellemzően – azzal zárul, hogy a felek írásos formában is rögzítik a megállapodás tartalmát (együttműködési megállapodás, szerződés).

III. A KAPCSOLAT FENNTARTÁSA

A jó partneri viszony fenntartása kölcsönös odafigyelést, sok időt és energiát igényel. Ezt a folyamatot is ajánlott előre megtervezni. Érdemes átgondolni, milyen formában, milyen gyakran szeretné az intézmény az egyes partnerekkel tartani a kapcsolatot és ez kinek lesz a feladata. Bizonyos időközönként, ha van aktualitása, ha nincs, célszerű személyesen találkozni a partnerszervezetek kapcsolattartóival. Például – pusztán figyelmességéből, a jó viszony fenntartása végett – meg lehet hívni őket olyan rendezvényekre is, melyek függetlenek az együttműködés tárgyától.

A változó körülmények az együttműködést tartalmában és formájában is átalakíthatják, ennek megfelelően újratervezés válhat szükségessé.

MELYEK LEHETNEK A PARTNERSÉG ELŐNYEI ÉS MILYEN NEHEZÍTŐ TÉNYEZŐK ÁLLHATNAK FENN?

A partnerségnek számos előnye van. A partnerségi munka révén növekszik az intézmény ismertsége, települési, térségi beágyazódása, ezáltal a lakók elfogadottsága is. Az együttműködő szervezetek által többféle, magas szintű specifikus tudás, gyakorlat juthat el az intézménybe. A partnerekkel történő munkamegosztás lehetősége hatékonyabbá teheti az intézményi humán erőforrás gazdálkodást, az együttműködések révén olyan speciális megoldások is létrejöhetnek, amelyek a partnerség nélkül nem merülhetnének fel. A jól kidolgozott, átgondolt együttműködések hosszútávon költséghatékonyabb gazdálkodást is eredményezhetnek.

Persze nem csak pozitív oldala van a partnerségnek. A partnerségben működő szervezetek hatékony együttműködése érdekében – megfelelő mélységben – meg kell ismerni a leendő partner szolgáltatási rendszerét, kompetenciahatárait. Ennek érdekében több egyeztető megbeszélésre lehet szükség, ami nagymértékű idő és humán erőforrás kapacitást igényelhet, főként az első időszakban. A közös cél elérése, valamint az eszközök meghatározása nehézségekbe ütközhet az egyedi megközelítések miatt. A közös nyelv kialakítására időt és energiát kell szánni, mert csak ezzel lehet hatékony együttműködést kialakítani. S az is igaz, hogy – a felek legjobb szándéka mellett is – az együttműködés, az információk megosztása a szakemberek elfoglaltsága miatt nagyfokú rugalmasságot, alkalmazkodó képességet, sok-sok türelmet és jó koordinációs készséget vár el a partnerektől.

KIK LEHETNEK AZ INTÉZMÉNYEK PARTNEREI A FOGLALKOZTATÁS FEJLESZTÉSÉBEN ÉS MILYEN TÉMÁK MENTÉN ALAKULHAT KI EGYÜTTMŰKÖDÉS AZ ADOTT SZERVEZETEKKEL?

Az alábbi táblázatban a támogatott lakhatási rendszer azon potenciális partnereit gyűjtöttük össze, akikkel az intézményekből támogatott lakhatásba kerülő személyek foglalkoztatásában, foglalkozási rehabilitációs fejlesztésében lehet és érdemes együttműködni. A lista bizonyosan nem teljes; lehetséges partnereket és lehetséges együttműködési témákat sorolunk fel benne. Az intézményi dolgozók feladata a helyi lehetőségek ismeretében kibővíteni a listát.

POTENCIÁLIS PARTNEREK	AZ EGYÜTTMŰKÖDÉS TÉMÁJA
<p>Iskolarendszeren belüli oktatási intézmények (általános iskolák, szakiskolák, középiskolák, egyetemek)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Az általános iskola érzékenyítő programok helyszíne lehet Kézműves foglalkozások szervezése kisiskolásoknak, fogyatékos személyek vezetésével érzékenyítés céljából. • A támogatott lakhatás rendszere középiskolák, szakiskolák közösségi szolgálati helyszíneként jelenhet meg • Gyakorlati oktatás helyszíne lehet • Érzékenyítő programok helyszíne lehet A szakiskolákkal történő együttműködés keretében lehetőség nyílhat arra is, hogy a szakoktatók az iskolai szünetekben segítséget nyújtsanak az intézményi foglalkoztatásban; pl. betanítsanak eszközhasználatot, munkafolyamatokat. Azáltal, hogy a TL-ek közösségi szolgálati helyszínekké válnak, a középiskolás diákok megismerik működésüket, pozitív tapasztalathoz juthatnak. Ez erősítheti a területhez kötődő továbbtanulási szándékot, így a középiskolások potenciálisan új munkaerőként jelenhetnek meg a jövőben. A jól előkészített és szervezett közösségi szolgálat enyhítheti a szakemberhiányt. • Felsőoktatási intézmények esetén önkéntesség, gyakornoki programok • Gyakorlati oktatáshoz helyszín biztosítása • Érzékenyítő programok szervezése Az egyetemekkel, egyetemi tanszékekkel történő együttműködés lehetőséget nyújt az intézmény számára új eljárások, technológiák megismerésére, új szemlélet bevezetésére. Például formatervezést, marketinget, csomagolástechnikát tanuló hallgatók hasznos segítséget nyújthatnak az intézményi foglalkoztatás keretében előállított termékek kialakításában, csomagolásában, értékesítésében. Az intézményi weblap kialakítása is történhet informatikus hallgatók segítségével, csakúgy, mint egy újfajta mezőgazdasági technológia bevezetése is agrármérnököknek készülő egyetemisták

	<p>támogatásával. A pályázatfigyelést is el tudják végezni egyetemisták. Amennyiben a TL-ek egyetemi szakmai gyakorlati helyé válnak, úgy ez a szakember hiányra is részleges megoldást jelenthet.</p>
<p>Iskolarendszeren kívüli oktatási intézmények, felnőttképzés</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Lakók képzése <p>Jobb képességű lakók esetén felmerülhet annak igénye, hogy szakmát vagy rész-szakképesítést szerezzenek. Ehhez az érintett személyek befogadására nyitott és felkészült képző intézményekkel kell szoros partnerséget kialakítani. Fontos feladatként jelentkezhet a képző intézmény szakembereinek, oktatóinak az érzékenyítése, a célcsoport igényeivel való megismertetése is.</p> • Intézményi szakemberek képzése <p>A foglalkoztatás fejlesztése azt is megkívánja, hogy a foglalkoztatásban dolgozó, támogató szakemberek is folyamatosan képezzék magukat, megismerkedjenek új módszerekkel, technológiákkal. Tehát a dolgozók képzési, továbbképzési lehetőségeinek a biztosítása miatt is elengedhetetlen ennek a partneri körnek a kialakítása.</p>
<p>Munkáltatók, foglalkoztatók</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Munkalehetőség biztosítása nyílt piaci- és akkreditált foglalkoztatásban a lakók számára • Bérmunka biztosítása az intézményi foglalkoztatás számára • Közös nyersanyag-beszerezés, közös értékesítés • Helyszín biztosítása munkagyakorlathoz, munkapróbához • "Gyárlátogatás"-i helyszín biztosítása • Közös termékiállítás • Bekapcsolódás hulladékhasznosításba stb. <p>A térségi munkáltatókkal, foglalkoztatókkal való együttműködés nagyon fontos eleme a TL-ekben lakók foglalkoztatásának, hiszen az intézmény nem tud olyan változatos foglalkoztatási palettát nyújtani lakói számára, ami felérne az együttműködések által biztosítható sokrétű lehetőségekkel.</p>

	<p>Tehát a térség foglalkoztatói potenciális munkaadói lehetnek a lakóknak. A velük történő kapcsolatfelvétel és együttműködés kialakítása lehetőséget nyújt a lakók számára legoptimálisabb foglalkoztatási forma megtalálására. De a térségi munkáltatók fontos segítséget nyújthatnak a foglalkoztatásra történő felkészítés során is, gyárlátogatások, munkapróbák helyszínének biztosítása által, tudásuk, tapasztalataik átadásával.</p>
<p>Foglalkozási rehabilitációs szolgáltatást nyújtó szervezetek</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Szolgáltatásnyújtás a TL-ekben lakók és leendő munkáltatók számára <p>A foglalkozási rehabilitációs szolgáltató szervezetek alapvető tevékenysége a megváltozott munkaképességű személyek munkába helyezésének támogatása komplex szolgáltatásnyújtás által. Munkájuk középpontjában az álláskereső személyek mellett a munkáltatók állnak. Mindkét célcsoport számára egyénre szóló, az egyedi igényeket kiszolgáló szolgáltatási elemeket nyújtanak. Felmérik a leendő munkavállalót, munkahelyet keresnek számára, felkészítik a munkavállalásra és a munkavégzésre. Ezzel egy időben felkészítik a munkahelyet is a fogyatékkal élő személy foglalkoztatására, érzékenyítik a munkatársakat. Utókövetést is végeznek, segítik a beilleszkedést, és beavatkoznak, ha probléma merülne fel. Az országban több helyen is elérhetőek, akkreditációjuk és nyilvántartásuk a Budapest Főváros Kormányhivatal Rehabilitációs Főosztályának feladata.</p>
<p>Kamarák, iparszövetkezetek</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kapcsolatok munkáltatókkal (bérmunkák és álláslehetőségek) • Közös rendezvények szervezése • Tudásmegosztás – konferenciákon, képzéseken történő részvétel • Támogatás az értékesítésben <p>A kamarákkal, iparszövetkezetekkel történő kapcsolatfelvétel megkönnyítheti a munkáltatói partnerség-építést azáltal, hogy amennyiben stabil partnerség alakul ki az intézmény és a kamarák között, az a tagsághoz történő eljutást is segítheti. Emellett a kamarák rendszeresen tartanak tájékoztatásokat, képzéseket, így az ezeken az alkalmakon történő részvétel hasznos terep lehet újabb partnerségek kialakítására.</p>

Állami intézmények, kormányhivatalok

- Munkaközvetítés a rehabilitációs foglalkoztatásban
- Komplex minősítések, rehabilitációs ellátások megállapítása
- Akkreditált foglalkoztatóként történő bejegyzés
- Foglalkoztatáshoz kapcsolódó hatósági tevékenységek
- Gondnoki hálózattal történő együttműködés a lakók foglalkoztatással kapcsolatos ügyeinek intézése érdekében
- Hatósági engedélyek, tanúsítványok beszerzése

Az állami intézmények és kormányhivatalok fontos partnerei lehetnek az intézményeknek, hatósági tevékenységük a foglalkozási rehabilitáció összes területével, tevékenységével kapcsolatban áll. Éppen ezért a térségben működő illetékes hivatalokkal nagyon fontos és hasznos a folyamatos együttműködés.

Az intézményeknek érdemes tájékozódni azzal kapcsolatban, hogy mely ügyeket melyik hatóságnál lehet elintézni, mert ez megyénként eltérő lehet. (Megyénként eltérő a kormányhivatalok alatt működő főosztályok, osztályok neve és a feladatok megosztása is.)

A fővárosi és megyei kormányhivatalok illetékes főosztályai és osztályai végzik a foglalkozási rehabilitáció területéhez kapcsolódó hatósági feladatokat. Úgy, mint a komplex minősítések elvégzése, megváltozott munkaképességű és fogyatékkal élő személyeket érintő ellátások megállapítása, hatósági engedélyek kiállítása, akkreditációk kiadása, szervezetek nyilvántartása, támogatások megítélése, megváltozott munkaképességű személyek munkaközvetítése, ellenőrzések stb.

A kormányhivatalok foglalkoztatási osztályai nem kifejezetten kapcsolódnak a megváltozott munkaképességű személyek célcsoportjához, de vannak olyan támogatások, melyeket csak általuk lehet igénybe venni, mint pl. megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatásához kapcsolódó bértámogatás.

A lakók foglalkoztatásához kapcsolódóan is feladat a gondnokokkal történő rendszeres kapcsolattartás – melyet az intézmények egyébként is megtesznek más ügyek miatt –, ebbe természetesen a támogatott döntéshozatal is beletartozik.

<p>Családsegítő és gyermekjóléti szolgálatok</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Foglalkoztatásra történő felkészülést, elhelyezkedést támogató szolgáltatások igénybevétele <p>A családsegítő szolgálatoknál jellemzően dolgoznak olyan szakemberek, akik járatosak a munkaerőpiaci szolgáltatásokban. Ezért ezek a szervezetek számos, a foglalkoztatásra történő felkészülést, elhelyezkedést támogató tevékenységet is biztosítanak a hozzájuk fordulóknak számára. Szerveznek álláskereső klubokat, nyújtanak munkavállalási tanácsadást és egyéb, a foglalkoztatáshoz kapcsolódó szolgáltatásokat.</p> <p>Jól kiépített és rendszeres kapcsolattal rendelkeznek a kormányhivatalok különböző osztályaival, így számos hivatali ügyben is segítségül szolgálhatnak.</p> <p>A tavalyi évtől pedig, országosan 19 helyszínen fogyatékosügyi tanácsadókat is foglalkoztatnak.</p>
<p>Települési önkormányzatok</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Önkormányzati, hatósági engedélyeztetés • Közfoglalkoztatásba kapcsolódás • Önkéntes munkák vállalása a településen • Segítség a termékértékesítésben <p>Az intézmény a kiváltás során számos témához kapcsolódóan működik együtt a települési önkormányzatokkal. A foglalkoztatás témakörében például a foglalkoztatók kialakításához kapcsolódó engedélyek kiadása kapcsán.</p> <p>Az önkormányzatok általában közfoglalkoztatók, így munkáltatóként is kapcsolatba kerülhetnek velük az intézmények.</p> <p>A településen folytatott önkéntes tevékenységek (pl. temető vagy parkgondozás, virágültetés, hulladékszedés stb.) egyaránt segíthetik a TL házak települési beágyazódását és a lakosság pozitív viszonyulását a kiváltáshoz, de jó lehetőséget jelentenek munkapróbák lebonyolítására is.</p> <p>Az önkormányzat lehet felvásárlója az intézmény által kínált termékeknek és szolgáltatásoknak. Alkalmat és helyet biztosíthat saját rendezvényein arra, hogy a szélesebb közönség is megismerhesse a fogyatékkal élők munkáját, illetve termékeket vásároljon.</p>
<p>Egészségügyi intézmények</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Munkaköri alkalmassági vizsgálatok elvégzése

	<ul style="list-style-type: none"> • Foglalkozás-egészségügyi vizsgálat elvégzése <p>Az intézmények folyamatosan kapcsolatban vannak egészségügyi intézményekkel, így a partnerségi együttműködés kialakítása ezzel a csoporttal nem jelent új feladatot számukra. A munkába állást megelőző egészségügyi vizsgálatoknál így korábbi kapcsolataikra támaszkodhatnak az intézményi dolgozók.</p>
Egyházak, egyházi intézmények	<ul style="list-style-type: none"> • Foglalkoztatás, közfoglalkoztatás területe • Önkéntes munka az egyházi intézményekben • Termékértékesítés az egyházi közösségekben • Foglalkozási rehabilitációs, mentálhigiénés, addiktológiai stb. szolgáltatások nyújtása <p>Az egyházak, egyházi intézmények fontos szereplői a települések életének. A hitélet és lelki támogatás (pl. önszolgálati csoportok) mellett akár foglalkoztatóként – akkreditált, fejlesztő foglalkoztatás keretében – is megjelenhetnek.</p> <p>Számos egyházi szervezet működtet foglalkozási rehabilitációs szolgáltatást, mentálhigiénés, pszichológiai támogatást – ezek jellemzően térítésmentesek –, a lakók felkészítéséhez kapcsolódóan ezeket a szolgáltatásokat is igénybe lehet venni.</p> <p>De az egyházi közösség vásárok, ünnepek alkalmával partner lehet termékértékesítésben is.</p>
Szociális intézmények	<ul style="list-style-type: none"> • Lakók elhelyezése külső szervezet által fenntartott fejlesztő foglalkoztatásban • Közös termékfejlesztés • Bér munka közös elvállalása • Tudásmegosztás • Termékek közös értékesítése • Önkéntes munka a térségi szociális intézményekben stb. <p>Az együttműködés vonatkozhat foglalkoztatásra, közös termékfejlesztésre, értékesítésre, szakértői tudás közös megvásárolására (pl. közösen alkalmazott könyvelő, designer) vagy tudásmegosztásra is.</p>

	<p>A TL-ek elhelyezkedése több település esetében is indokoltá teheti azt, hogy a lakók foglalkoztatása más szociális intézmény, civil szervezet által fenntartott foglalkoztatás keretében valósuljon meg. De az is előfordulhat, hogy egy-egy bér munka teljesítése olyan kapacitást igényelne egy foglalkoztatótól, amelyet az önállóan nem, csak együttműködésben másokkal tudna megvalósítani.</p>
Egyéb szervezetek	<ul style="list-style-type: none"> • Elemi rehabilitáció biztosítása • Mentálhigiénés támogatás • Addiktológiai támogatás stb. • Munka és szervezet szakpszichológus <p>A lakók egyedi igényeihez kapcsolódóan számos, a foglalkoztatást támogató szolgáltatási elem lehet szükséges a komplex rehabilitáció jegyében. Például a foglalkozási rehabilitáció nem valósulhat meg elemi rehabilitációs felkészítés nélkül látássérült ellátottak esetében, ezért elengedhetetlen az elemi rehabilitációt nyújtó szervezetekkel való együttműködés.</p> <p>Hasonlóan fontos szenvedélybeteg személyek felépülésének támogatásában a különböző mentálhigiénés vagy anonim csoportokhoz történő kapcsolódás.</p> <p>A munka és szervezet szakpszichológus által készített szakvélemény szükséges lehet a fejlesztő foglalkoztatáshoz (jogszabály-változás következtében ez már nem kötelező), így az együttműködést már a fejlesztő foglalkoztatás elindítása előtt el kell kezdeni.</p>
Kulturális intézmények	<ul style="list-style-type: none"> • Könyvtárlátogatás • A helyi művelődési központ szakköreinek és rendezvényeinek látogatása • Mozi, színházi előadások látogatása
Speciális tudással rendelkező szakemberek	<ul style="list-style-type: none"> • Marketing szakember, designer, formatervező, keramikus stb. <p>A szakemberek munkáját igénybe lehet venni egyrészt konkrét munka elvégzésére, másrészt a saját dolgozók betanítására.</p> <p>A tapasztalt szakember új tevékenység bevezetésekor a részfeladatokra bontásban, fogyatékkal élők számára történő adaptálásában is hasznos tanácsokkal szolgálhat.</p>

